

Õpiraskustega lapse verbaalse töömälu maht on tavapärase 7 ± 2 asemel 5 ± 2 või veelgi väiksem.

Hea õpik toimib õpetajana

K a j a P l a d o
TÜ eripedagoogika magister

Pedagoogilistel kogunemistel toonitatakse hariduslike erivajadustega laste olukorra parandamise tähtsust, samas on need lapsed õppekirjandusega varustatud isegi halvemini kui kümmekond aastat tagasi.

Haridusseadus lubab hariduslike erivajadustega (HEV) lastel õppida elukohajärgses koolis. Seega peab kool looma oma õpilastele võimalused õppimiseks mitme õppekava alusel: põhikooli riiklik õppekava (RÕK), lihtsustatud (abiõppe) õppekava (LÕK) ja toimetulekuõppekava (TÕK). Kõikide õppekavade alusel on õigus rakendada individuaalõppekava (IÕK). Just viimatinimetatud tundub kõige enam vaja olevat.

Igasuguse õppekava alusel õpetamise eeldus on selleks vajalike sisuliste tingimuste loomine. Muuhulgas tähendab see, et meil peab olema igale õppekavale vastav täiskomplekt õpikuid ja töövihikuid ning koolil piisavalt raha täiendava õppevara hankimiseks, sest tavakooli logopeedilises töös, parandusõppes ja ka individuaalõppekava järgi õppimisel on harilikult vaja mingis aines (eesti keel, matemaatika) ka kahel tasemel koostatud õppekomplekti.

Praegu peame kahjuks tõdema, et hariduslike erivajadustega lapsed on

õppekirjandusega varustatud isegi halvemini kui kümmekond aastat tagasi, sest tollane, 1985–1995 välja antud õpematerjal on füüsiliselt kasutamiskõlbmatuks muutunud (moraalsest vananemisest rääkimata) ja mõningate uuemate tööraamatute tiraažid on läbi müüdnud. Täielikult on koordineerimata uute õpikute koostamine, millega tegeldakse juhuslikult, ainult üksikutes valdkondades ning peamiselt entusiastide toel. Haridusseaduses mainitud põhimõtte rakendamiseks on koolidel tõsiseid raskusi.

Õiguskantsler Allar Jõks ütles selle kohta eripedagoogidele kirjutatud kirjas: *“Kui HEV-laps jääb õpikuta, on see eriti lubamatu. Kui õppekava toetavad õppevahendid on loomata või puuduvad võimalused nende hankimiseks, siis ei saa rääkida hariduse võrdsest kättesaadavusest erivajadustega laste sihtrühmale.”*

Olukorda võiks nimetada drastiliselt silmakirjalikuks, sest kõikvõimalikel pedagoogilistel kogunemistel ja konverentsidel pööratakse sõnades suurt tä-

helepanu just HEV-lastel olukorra parandamise vajadustele, kuid reaalset keskendutakse vaid vormilistele muudatustele: soovitatakse vähendada õpilaste arvu klassis, rakendada individuaalset õppekava, pikendada õppeaega, panna positiivne hinne, kui omandatud on ainult 35% materjalist. Need kõik on olulised uuendused, kuid kahjuks mitte piisavad. Et ei jätku õpikuid ega töövihikuid, ei näi olevat kellegi mure. Õpetajatel soovitatakse tõlkida endale ise teiste maade õpikuid, kohandada tavakoolide õpikuid, kasutada internetis olevaid juhuslikke töölehti, koostada ise täiendavaid materjale, kasutada vaid osi pikematest tekstidest jne. Kõik see on aja- ja energiakulukas. Tekib küsimus, kas HEV-lastel õpetajate nädala tunnikoormus on väiksem või tööaeg teistega võrreldes lühem, et neil jääb aega selle kõigega tegelda? Või tasustatakse neid selle eest täiendavalt?

Õpetajatele antud soovitude puhul ei arvestata ka sellega, et paljudel õpetaja-